

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 4

urn:nbn:de:bsz:31-103771

10, 3, 15. *HAC ORATIONE HABITA*) Recte hæc & sequentia, ad ea: *Quousque animo ius &c.* omittit Raderus. Est enim manifestum supplementum, quod tamen etiam cum auctore nostro pugnat. ille enim supra num. 4. ostendit ante concionem hanc interfecos fuisse seditiosos, aut potius contumaces illos: hoc supplementum vero affirmat postea demum id accidisse.

10, 4, 2. *MERGI IN AMNEM*) Quod hic externi moris suppli. eum, idem apud Liu. 1. 51. 12. nouum genus lethi vocatur. de Turno Herdonio: *vt indicta caussa, nouo genere lethi, deiectus ad caput aquæ Ferentinae, crase superne iniecta, saxilique congestis, mergitur.* Apud Germanos olim ignauos, & inbellis, & corpore infames eorum ac palude, iniecta insuper crase, mergebant. Tacit. Germ. 12, 2. Vnde fortassis manauit hodieque receptus mos, meretrices in amnes mergendi, quem tantopere mirabantur in Concilio Basili. Italici proceres. Sic & Amulius Romulum Remumque spurios in profluentem abijci iussit. Flor. 1, 1, 2. Ad ignatiam vero sic punitam alludere videantur Hippomedontis verba apud Statium 9, 506. relata supra ad 3, 5, 5. non in acie saltem.

10, 4, 4. *POSTQUAM VERO COGNITVM EST*) Omnia hinc ad finem vsque capitis inserta sunt ab alio quodam, qui lacunam hanc sic expleuit. absunt ab antiquioribus exemplaribus, & Radero. Nos quia historię non nihil lucis addunt; reliquimus: insignita tamen notis supplementi, vnicisque inclusa: ne deinceps fallant viros doctos etiam pro Curtianis.

PERSIS DVCATVS DATVS) Sic apud Tacit. 1, 41, 5. seditiosos milites nihil æque flexit quam inuidia in Treuiros: quorum fidem suæ præferri indignabantur.

10, 4, 7. *PRIORES IN THEATRO SEDES*) Quo exemplo Augustus etiam milites à plebe discretos habuit. apud Sueton. 44, 3. Scaliger poetic. 1, 21. Adde Tacit. 6, 3, 1.

CORONATOSQUE SEDERE) Περικλῆος ἐν ἀγορῇ vocat Strabo pr. lib. XIV. Paschalius de coron. 8, 4. ostendit in triumphis non ipsum tantum Imp. sed & milites coronatos fuisse.

10, 4, 8. *DEFVNCTORVM LIBEROS*) Atheniensibus lex erat, vt liberi eorum qui pro patria cecidissent, publice educarentur. Cuius meminerunt Plauto extremo Menexeno: Thucydides 2, 8, 62. & Aristides Panathenaico. Qua in re dignum visum cap. 56. centur. 2. Subcisii. Cameratii, quod pene totum exscriberem. Præ ceteris autem Veneti longissimi temporis recepta obseruatione, non tam grati, quam liberales & misericordis ita erga patres sunt, vt etiam in liberos eorum, ea liberalitas propagetur, qui vel in roga, vel sago, patriæ vilem operam præstiterunt. Non solum enim stipendia & salaria parentum defunctorum filiis supersticiibus, veluti hereditario iure conferuntur: sed etiam filia nubiles ex filio honorifice viuunt, vt studium & cupiditas inseruiendi, & etiam moriendi pro patria & rep. spe recompensationis, cesu stimulis exacuatur. Hoc etiam regibus Castilia consuetum fuit; ita enim Franciscus Ximenius Cardinalis & prorex Hispania, scribit ad Carolum V. Cesarem, quum filium alicuius de regno bene meriti in præfecturam parentis defuncti substiuisset. inter alia Regum nostrorum, eam semper consuetudinem memorabilem fuisse constat, vt quæ in dictis factis beneficia parentes meruissent, ea quoque illis decedentibus, ad eorum filios transferrentur, præsertim si dum regi seruirent, morerentur. Nam ita homines alacriores ad munera commissa fidelius obeunda reduntur, si sua quoque virtutis præmia ad liberos esse transferenda intellexerint, quos naturali quodam affectu quam maxime ornatos & proreptos cupiunt. Id ipsum obseruauit ante plusculos annos fortissimus & bellicosissimus Rex Polonia Stephanus, postquam Lihoniã Mosco extorsisset. Ita enim de eo

*scribis Reinoldus Heidensteinus de bello Moscov. lib. 6. In toto hoc bello id ex lege observatum fuerat, ut si qui in eo periissent, qui publicas possessiones iure aliquo tenerent, easdem liberis eorum, quamvis infanibus, parum etiam puellis, confirmaret. Hactenus ille. De Sarcenorum in Hispania rege Isen, idem obseruat Rodericus Toletanus hist. Arab. cap. 19. Cum suorum aliquis morte propria vitam, aut gladio finiret, paternum stipendium filio quantumlibet parvulo erogabat, donec etate perfectus, militiae abscriberetur. Hi ergo proprie dicuntur epigoni Iustino 12, 4, 11. Sic etiam vocabantur eorum posteri, qui cum Adra-
sto & Polynice Thebas oppugnauerant: ut notat Diodor. 4, 68. Strabo lib. 7. & Euseb. num. DCCCXXII. Ad horum igitur exemplum Epigonos illos vocari voluit Alexander, quasi in perpetuum Macedonica militia stabilita, ut scilicet etate aut vulneribus fessis raptiue, subinde à posteris suis, hoc enim sunt epigoni, exciperentur. Arrian. autem 7, 1, 25. & 7, 2, 8. appellationem eam restringit ad XXX Persarum millia Macedonicis artibus instituta. Videntur autem & hi & illi, tanquam in vnum corpus coalituri, eodem hoc nomine fuisse vocati. Ceterum milium bello casorum vxores pecuniae distributione consolatus est Michaël Rangebe apud Zonaram. Romanæ leges etiam pupillis eiusmodi varia solatia constituerunt. Vide Fabrum semestr. 3, 8.*

10, 4, 9. (AB OLYMPIADE) Quo tempore accidit illud fama celebratissimum, ut nimirum Hephæstione literas secum inspiciente, anulum quem digito detrahebat, ori eius imprimeret. Vide Plutarch. Apophth. c. 39. & orat. de fort. Alex. 2, 17. Criminationes autem matris hæsisse in regis animo, argumento est illud eius apophthegma: cum enim Antipatrum nonnulli commendarent quod seueram integramque vitam degeret; ait, Antipatri quidem exteriora dealbata sunt; intus vero totus est purpureus. Plutarch. Apophth. c. 39.

ITAEQUE EVOCARI SE) Præter hanc causam, alia longe fortior fuit, metus nimirum ex rege, quem aperit eius vox apud Plutarch. apophth. c. 50. Si Parmenion insidiatus est Alexandro, cui tandem credendum erit? sin vero, quæ agendum est?

10, 4, 11. (HEPHÆSTION MORITVR) Mortem eam prædixit Pithagoras vates apud Appianum de bell. Ciu. lib. 2. Arrian. 7, 3, 36. & Plutarch. c. 124. Mortuus autem est ad Ecbatana. Ælian. hist. var. 7, 8.

VNICE DILIGEBAT) Ælian. histor. var. 12, 7. Alexander Achilles monumentum coronauit, Hephæstion Patrocli: significans, se ita charum Alexandro esse, ut Patroclus fuisset Achilles. Testatur & Probus in Eumene: Alexandrum eum semper plurimi fecisse.

INCREDIBILI AFFECTVS DOLORE) Sen. Epist. 113. Alexander modo occiso amico (Clito) modo amisso (Hephæstione) iacebat in tenebris: alias scelus, alias desiderium suum mouens. victor tot regionum atque populorum, iræ tristitiaque succubuit.

QVÆ REGIAM MAIESTATEM) Iustin. 12, 12, 12. contra decem regionum aut fecisse. Adde Plutarch. c. 123. & ceteros. Id, opinor, voluit Lucianus in dial. Mortuor. objiciens ex persona Philippi, quod Hephæstionem plus quam esset satie amaris. Nam in luctu quoque modum esse seruandum, præsertim imperantibus, præter alios ostendit Patricius de regno 5, 17. Non enim eadem decora principibus viris & imperatori populo, que modicis domibus aut ciuitatibus; ut recte dixit apud Tacit. 3, 6, 2. Tiberius. Ideo Gregoras consolans Andronicum Iun. in obitu matris hortatur eum, ut potius ceteram Alexandri constantiam, quam hanc in lugendo mollitiem imitaretur.

10, 4, 12. (MEDICVM SVSPENDI) Plin. 29, 1, 26. hoc non meminerit. Ait enim: Nulla lex, que puniat insciam capitalem, nullum exemplum vindicet. &c.

He &c. Sed fortassis suum tantum ævum respicit. Medici nomen fuisse *Glaucias*, ex Arriano 7, 3, 11. discimus. Plut. c. 123. *Glaucum* vocat. Illud autem *suffendat*, de cruce intellige; collatis quæ reperies sup. ad 9, 8, 16.

LVCTVM CONTINVAUIT) Rectius, diem atque noctem luctu contin. Sed de his, quando Curtium non habent auctorem, solliciti non sumus. Ceterum Polyæn. 4, 3, 31. Arrian. 7, 3, 19. & reliqui scribunt, Alexandrum ad minuendum luctum, Cossæorum terram subegisse. Nimirum *negotia pro solatio fuere*, ut est apud Tacit. 4, 13, 1. Adde Platon. Menexeno, Tom. II. pag. 248. C.

ALIA NONNULLA) Qualia enumerat Arrian. 7, 3, 9. &c. Vbi post alia cum Plutarcho cap. 123. & Æliano 7, 8. scribit, inter cetera moestitiæ signa iussisse, non homines modo, sed equos & mulas etiam torqueri. quod etiam in Mafistii morte Persas fecisse narrat Herodot. 9, 24. & Plutarch. Aristide c. 29. & in Pelopidæ nec Plutarch. in vita c. 61. Turcarum equi prosequuntur heroum funera versis instrati sellis. Spandugin. apud Sansouin. dell' Orig. de' Turchi fol. 131. Alexandrum etiam iussisse passim incendi *Æsculapij fana*, Arrianus ibid. & in Epictetum 2, 22. tradit. Exprobrasse casum illum Æsculapio apud legatos Epidauriorum Arrian. 7, 3, 13. narrat. *Muros Ecbatanorum arcis enervasse*, Ælian. 7, 8.

10, 4, 13. SACRIFICARI IVSSERIT) Describit eam rem præter auctores hist. Alexandrinæ, Lucianus, in *calomnie non temere credendum*, non minus eleganter, quam copiose. Apud Alexandrum gravissimi criminis reus fiebat, qui colere & adorare Hephæstionem nollet, nam postquam is viuis excessit, amore victus Alexander effuso animo ad reliquam suæ magnificentiæ additum voluit, ut mortuus inter deos Hephæstion haberetur. Continuo ei templa ciuitates pleræque dicarunt, delubra condiderunt, aras, sacra, serias novo deo sanxerunt. Insurandum omnium religiosissimum Hephæstionis nomine fuit. Capitale erat si quis hac parte vel contaretur, vel neglectim coleret. Hic eniratus affectus, hæc vesania, fuit assentatoribus occasio accendendi inflammandique regis. Narrabantur insomnia, visæ Hephæstionis umbra, prædicabantur illius responsa. Denique ara & sacra dicata sunt familiari & malorum vindici deo. Proinde cum his Alexander initio mire oblectaretur, tandem ita capius est, ut fidem quoque adhiberet, gloriareturque quod non modo diis genitus esset, sed deos quoque ipse faceret. Quo tempore quantum putamus amicorum Alexandri affixit Hephæstionis diuinitas? Subiicit deinde de Agathocle Samio memorabile exemplum, ob eam rem valde periclitati. Eandem insaniam insaniuit in Antinoo suo Hadrianus, de quo præter alios multos Theodoretus lib. 8. de Martyribus ita: Hadrianum Imp. Rom. ferunt puerum Antinuum in deos retulisse, temploque illi exstructo omnibus imperio Rom. subiectis, ut diuinis honoribus eum prosequerentur, eamque Tertullian. lib. 2. ad nationes, eam rem acerbè exprobrat gentilibus.

IN FVNVS) Quod late describit Diodor. 17, 115. ubi itidem 12000. talentum constituisse traditur: adficiente Iustino 12, 12, 12. Nam Plutarch. c. 24. & Arrian. 7, 3, 15. rotundiore myriadis numero, decem tantum millia talentum numerant. quod precium exacte supputat Georg. Agricola lib. 3. de precio veterum monetarum, *Engaricorum 5090909. duodenarios tres, duplum vnum, simplum vnum.*

10, 4, 14. NE BABYL. INGREDERETVR) Ex hac historia nata est apud Senec. Suasoria IV. vnde multa peti possunt huc facientia. Meminit & Appianus lib. 2. ciuilium.

VITÆ PERICVLVM PORTENDERE) Quam rem variis etiam omnibus testatam ferunt. Inter quæ Nicephor. Gregor. fin. lib. 10. scribit, *triremi consensa è capite excidisse regium capitis regimentum circa medium flumini, quod vnus aliquis è nauis cito accepit natans, & id manu ferre simul & natare non potis, capiti suo imposuit.*

enata-

enatatit, ad regem attulit. Rex ei, quia regium capitis decus seruauit, talentum dedit, sed quia capiti suo imposuerat, hominem capite multat. Sed Gregoras fabellam narrat nullo certo auctore, ait Cæf. Bulengerus. Imo Diodor. 17, 116. idem tradidit; & Arrian. 7, 3, 23. ab omnibus fere Alex. hiftoriæ scriptoribus proditum innuit. Sed & cum manibus Babylonis propinquasset, coruor inter se dimicantes, coram eo concidisse. Plutarch. Alex. cap. CXXIV. & Zonaras narrat. Somnio quoque præmonitum ferunt, ut à Callandro caueret; Valer. Max. 1, 7, 2. ext. vide. Valde suspicor ad hæc tempora pertinere, quod ex Nicandro refert Athenæus 15, 9. apud Coos è statua Alexandri enatum fuisse, quam vocant Ambrosiam. id enim significare videbatur ipsum dehinc vitam cum immortalibus acturum. Plura apud ordinarios auctores: quæ quia per se manifesta, raro monemus. Fabulam autem putamus, quæ de arboribus in India fatidicis, commentitia Alexandri epistola, alii que nugatores garriunt.

QUIBUS SPRETIS) Præcipue confirmatus à philosophis, isthæc eleuantibus, & contemnenda iudicantibus. Diodor. 17, 112. Sic apud Marcellin. 23, 12. Hetrufci aruspices, qui leonem occisum Iuliani mortem portendere significabant; calcabantur philosophis refraganibus, quorum reuerenda tunc erat auctoritas, errantium subinde, & in parum cognitis perseverantium diu.

10, 4, 15. LEGATOS VNDIQUE) Quod merito felicitatis argumentum esse Paschalius legati c. 86. affirmat, & aliquot exemplis illustrat. Ceterum Diodor. 17, 113. explicat causas harum legationum, ut & Arrian. 7, 3, 21. ubi etiam disquiritur, an & Romani in iis fuerint. Oros. 3, 20. (in quo & ridiculo mendo Hispanus Maurinus, pro Hisp. & Maurus) ex plurima parte Italiae uenisse tradit: Iustin. 12, 13, 1. nonnullas quoque ex Italia. Liu. 9, 18, 5. studio extollendi Romana temere videtur prolapsus ut diceret, Alex. M. ne fama quidem populo R. cognitum fuisse. Quod tamen persuasit Viro Magno in notis ad Lampridium. Verum ex iis qui de Alexandri rebus gestis scripserunt, Aristus & Asclepiades legatorum Rom. expressam mentionem fecerunt apud Arrianum. Quibus addi potest Clitarchus apud Plin. 3, 5, 30. Hispanos quidem & Gallos Babylonem tum misisse, ait Hist. Miscella 7, 14. ex Orosii 6, 21. loco notabili: ubi cum Alexandri gloria comparat Augustum, ut idem longinquis remotissimarum gentium legationibus aditi. Adde vitam Ludevici Pii, ex Annal. Pithœi, pag. 366. Ceterum ut ex istis legationibus, ceteraque frequentia Babylonem tum confluentium immensas opes sibi comparauerit Antimenes Rhodius, apud Aristot. lib. 2. ἀνερομυρία per scriptum habes.

UT CVNCTÆ GENTES) Hæc quoque ex Iustino ad uerbum desumpta. Excipiuntur tamen Romani, multorum vindictis. utique vero Arabes quamquam vicini, quos ideo bello aggredi meditabatur, quod soli ex omnibus gentibus legatos ad eum non misissent, ut tradit Strabo lib. 16. post pr. & in fine, cum Arriano 7, 4, 6.

10, 4, 16. LEGATOS OMNES) Quos quo ordine audiuerit, enarrat Diodor. 17, 113. Athenæus 12, 9. tradit in hortis ipsi statutum fuisse aureum solium, & lectos argenteis fultor pedibus, in quibus sedens cum amicis, legationibus responsa dabat. Simile quoddam de ordine audiendi de Carolo Magno Siluius ex Blondo 2, 1. Conuentum in Aquigrano habuit, in quo ante omnes monachum audiuit, qui à Hierosolymorum patriarcha munuscula quedam attulerat: deinde Adzani Hostensis Hispaniarum urbis præfecti nuncium, qui ipsam dedens urbem, præfectum & Saracenos omnes illam inhabitantes Christianam fidem accepisse renunciauit. Tertio loco Danielem Michaëlis Siciliae præfecti legatum &c.

10, 4, 17. CONVIUIUM) Alexander Babylone sedem imperii collocare destinauerat, videns eam & magnitudine, & rebus cæteris excellere; ut ait Strabo lib. 15. Ibi

15. Ibi ergo dum esset, variis oblectamentis animum recreare, opumque magnitudinem ostentare ceperat. Præterea thronum aureum, varicque gemmatum effigiatumque, in quo *situs sequens & Græcis &* (nequid ad fidem decisset) *Latinis literis sculptus inhaerebat:*

Ornis & Occasus, Aquilo mihi seruit & Auster.

quem ex historia fabulosa fabricavit Guido Bituricensis in libro exemplorum: versu scilicet efficto ad eum qui in Siculi regis Roberti gladio legebatur:

Apulus & Calaber, Siculus mihi seruit & Afer.

præterea itidem eiusdem farinae alia. Illud constat ex toto fere orbe varii generis artifices ad eum venisse, & ingentia munera promeruisse. Quo tempore & ridiculum illud accidisse puto, quod Maximus Tyrius narrat disert. 19. Venisse Babylonem Ionem quendam qui *offulas parvas rotundasque quas in hunc usum fecerat, iam certo ictu in micronem acus ex distanti loco dirigebat, ut nunquam ab acie eius aberraret.* Ait venisse *παρὰ τὸ πύργον βασιλέως, Ad magnum regem.* Id non de Perfarum rege, sed Alexandro accipiendum apparebit ex Quintiliano 2, 20, 5. vbi itidem de hac *negotio πύργου* mentio habetur. Præcipue autem frequenter per eos dies conuiuatus est, *centum quousque minas impendens*, ut apud Athenæum 4, 10. Ehippus scribit. Adde Athen. 12, 9. pag. 537. Tum & instituta *melomachia*, apud eundem 7, 1. Conuiuus autem otium non esse terendum Imperatori, ostendit Facius in polit. Liuiana errore 33. Turpius autem illud fuit, quod certamen etiam *& premium proposuit potandi meri.* Plutarch. cap. 119. Quod tamen apud eos quibus utilis videtur fallacia Christianum vocari, hodieque non rarum esse, merito dolet Latherus de censu 1, 10, 41. Lege & Athenæi 10, 10. De Culeno Scotorum rege prodit etiam Boëthius lib. 11. Ludos eiusmodi potatorios instituisse.

THESSALVM MEDICVM) Lege *Thessalum Medicum, Mēdi* & nomen erat homini; Thessalia patria. Indicauimus hunc errorem iam sup. 3, 13, 1. eoque in nomine locum Arriani emendauimus. Haulit hæc homo, quisquis fuit, ex Iustino 12, 13, 7. vbi mendum hoc pridem sustulit Leopard. emend. 17, 10. m. Larissæum autem fuisse, vt in Arriano correximus, etiam Strabo auctor est lib. 11. *Ab Armeno nomen habere Armeniam affirmant Cyrillus Pharsalius, & Medius Larissæus, qui cum Alexandro militarunt.* Eum imprimis fuisse solitum cum Alex. compotare, Plutarch. de animi Tranquill. cap. 22. memorat, & de sanitate tuenda cap. 8. vbi itidem in quibusdam exemplaribus editur *Medicus.* Etiam Zonaras in hoc nomine corrigendus, qui *Mēdius* vocat. Summum adulatorum fuisse testatur Plutarch. de adul. & amici discr. cap. 51. cum quo familiariter ceteroqui versatus, in vltima sibi valetudine tesseri quoque lusit. Idem de fort. Alex. 2, 14. *Mēdi* appellat Athenæus 10, 9. vbi & conuiuium hoc describitur.

10, 4, 18. *HERCVLIS SCYPHO*) De quo plura Dempsterus in Rosini antiquit. 5, 30. ex variis auctoribus. Quibus adde Lipsium ad Senecæ epist. 83, 32. *Alexandrum intemperantia bibendi, & ille Herculeus ac fatalis scyphus condidit.* & Tiracquell. ad Alex. ab Alex. 3, 10. Athenæus 10, 9. tradit, poculum, quod vltimum ebibit Alexander, duos congios cepisse.

10, 4, 20. *PRÆGVSTATÆ POTIONI*) Sic apud Tacit. 13, 16, 3. *Innoxia adhuc [ac præcalida] & libata gustus potio, traditur Britannico: dein postquam seruore aspernabatur, frigida in aqua affunditur venenum.*

10, 5, 2. *DIGNVM TALIBVS VIRIS REGEM?*) Intererat sensus non omitti signum interrogationis, quod omnino addi debere certum ex Iustino 12, 15, 5. Ita apud Vell. Paterc. 2, 14, 3. *Liuius Drusus cum vltimum redderet spiritum, intuens circumstantium, marentianque frequentiam, effudit vocem, conuenientissimam conscientia*